

REDACTOR -

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUDEȚUL ALBA DE JOSMANUSCRISELE NU SE
INAPORTAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 90 Lei

Pe 6 luni . . . 45 Lei

Pe 3 luni . . . 24 Lei

Numărul 2 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond. La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Abonamentul nostru.

Incă din Aprilie ni-s'au urcat cheltuelile de imprimare cu 20%, iar acum ni-se cer alte 15%, așa că până acum avem o urcare de 35%, și bun e Domnul dacă la toamnă nu ni-se va pune în vedere o nouă urcare.

În fața acestei situații ne vedem și noi siliți să urcăm abonamentul, începând cu 1 Iulie curent, cu suma de 20 Lei pe an, fixând pentru viitor următoarele condiții de abonament:

Pe un an . . . . . 90 Lei.

Pe 6 luni . . . . . 45 Lei.

Pe 3 luni . . . . . 24 Lei.

Rugăm deci pe toți aceia, cari ne-au plătit abonamentul pe anul întreg să nu uite, că până la finele anului ne mai datoresc cu suma de 10 Lei.

Alte gazete și-au redus formatul, ori au început să apară mai rar. Noi am preferit să urcăm abonamentul cu o sumă minimală și absolut necesară, ieșind tot în condițiile de până acum și ne place să credem că cititorii noștri vor aproba și ei hotărârea aceasta.

Red. și Adm. „Unirea“.

După conferență.

(=) Nu e vorba aici de conferența de pace dela Lausanne, ci de o conferență neamănată mai mică, dar pentru biserica noastră mult mai însemnată decât aceea: conferența episcopatului nostru, ținută aici în Blaj, în zilele de 25—6 ale lunii corente.

Pregătită din bună vreme, această conferență episcopască, la care pe lângă episcopi, au participat și reprezentanți a-i capitulelor catedrale, precum și întreg capitulul mitropolitan, se ridică, prin importanța chestiunilor puse la ordinea zilei, ca și prin soluțiile luminoase ce li-s'au dat, la înălțimea unui adevărat eveniment al vieții noastre bisericești.

Atacată din toate părțile, și adeseori cu arme cari nu sunt permise în state de drept, și din părți, cari au altă chiemare cât aceea de sprijini, ori chiar pune la cale, acțiunile nefaste ale unor descreerați, biserica noastră găsită că e timpul ca lupta de apărare să o ducă de acum înainte după un plan unitar pentru întreaga provincia noastră bisericească. Paharul s'a umplut. Seria ilegalităților fără de număr, săvârșite împotriva bisericii noastre pe aproape toate terenele, șicanele și abuzurile de pe terenul școlar și în legătură cu reforma agrară, cași organizațiile „culturale“ dela armată, căi ferate, și alte instituții de stat, cari toate par a fi puse sub ordinele arhierilor ortodocși dela Cluj și Sibiu cari... cu „toată dragostea inimei lor“ ne-au poftit la serbările sâguniene —, ne-au trezit în urmă de-abinele și

pe întreaga linia frontului nostru de apărare trece astăzi cuvântul de ordin: **Ajunge!**

N'o să mai tolerăm de acuma nimica. Ca o armată bine organizată, ale cărei unități s'nt în plin contact între sine și mai ales cu comanda supremă, vom reacționa de aici înainte cu toată puterea și la cel mai mic atac ce ni-ar veni dintr'o parte sau alta. Nici Sibiuul, nici Clujul, și cu atât mai puțin cutare prefect ori administrator de piașă, nu vor mai putea să-și mai facă pe viitor menorele, lovind fără cruțare în această biserică, care a găsit că e timpul să iasă din „expectativa armată“. Dela om la om se va trece de acum orice cuvânt de ocară și mai ales orice fărădelege; oriunde se va atinge vre-o parte a trupului nostru, de acum unitar, va resimți-o organismul întreg, căutând pe toate căile repararea ce nu poate să nu ni-se dec. Proteste și memorii la toate instanțele și până sus la Coroană, alături de tot aceea ce poate fi pus la îndemâna oricui într'o bine organizată luptă de apărare, vor face sperăm, ca cei ce n'au alta mai bun de făcut decât să ne atace mereu vor înțelege în sfârșit, că e timpul suprem să ne lase în pace.

Acesta e spiritul, care a stăpanit la conferența din urmă și pecetea lui s'a imprimat pe toate concluzele frământărilor sbuciumate ale tuturor membrilor conferenței. Ele vor fi cunoscute în curând din partea tuturor pe cari li privește, dar și până atunci am socotit, că e bine, ca credincioșii noștri să fie orientați asupra noiei ere, ai cărei zori s'au ivit pe urma conferenței noastre episcopăști din aceste zile de vară. Ca și până acum, organul acesta va sta la îndemâna tuturor pentru a putea duce la izbândă cauza sfântă și dreaptă a bisericii noastre.

Ce s'a făcut în această conferență este însă numai un început. Nu peste mult, și desigur încă întoamna aceasta, episcopatul nostru se va întruni de nou, pentruca desăvârșind opera de organizare și deplină consolidare a bisericii pe care o conduc, să se poată mândri pe dreptate cu aceea că sunt buni păstori ai turmei, încredințate lor din partea marelui Păstor al tuturor oilor cuvântătoare.

Asupra câtorva hotăriri, cari e bine să fie cunoscute în cercuri mai largi, o să revenim în numărul proxim.

Iarăși ziarul liberal „Infrățirea“. Ocupându-se de articolul „Impotriva calomniilor“ din Nr. 28 al acestui organ, în care „Un student“ cerea între altele și înființarea unui Cămin al studențimii unite la Cluj, „Infrățirea“ din 25 Iulie c. se alarmează, și sub titlul: „Confesionalismul între studenți“ serie între altele și următoarele:

„Incerarea aceasta a bisericii unite de-a deștepta în rândurile studențimii preocupări de ordin confesional constituie o crimă (!) din cele mai grele. Ravagiile confesionalismului sunt și așa destul de mari, pentru ca să nu în-

telegem ce nenorocire ar cădea peste acest neam în clipa, când otrava confesională ar cuprinde și cugetul tinerimei universitare... Să înceteze deci, „Unirea“ cu asemenea îndemnuri criminale“.

Ei bine, „Unirea“ nu numai că nu va înceta cu asemenea „crime“, ci va lucra chiar din toate puterile pentru ca o instituție cum este Căminul, să poată fi cât mai curând un fapt împlinit. Studențimea universitară este destul de matură pentruca să poată fi angajată, fără nici un scrupul, la lupta pe care trebuie să o dea biserica noastră. Și dacă d. Lupas și alți profesori universitari pot să facă, din chiar catedrele lor, amvoane de-ale ortodoxismului, li va fi poate îngăduit și bisericii noastre să se gândească, măcar în forma unui Cămin, la tinerimea noastră de acolo.

Nu, „crima“ nu este din partea noastră, preacinstiți frați dela „Infrățirea“, ci este în gândul DV. cari doriți să ne puteți sugruma, fără măcar să avem dreptul de-a scoate un vaet.

Potoliți-Vă deci nervii și rezervați titlurile umflate și cu sublinieri multiple pentru... adevăratele crime.

„Spre destrămare“.

— Un răspuns care nu putea să rămână *) —
de Preotul Ștefan Buzila.

Sub titlul de mai sus, având ca subtitlu: „S'a hotărît moartea liceului din Năsăud“, numărul 27 din 7 Iulie al acestui organ a publicat din peana dlui A. C. Albinus (un pseudonim, pe care l-am mai întâlnit în aceste coloane), un articol, care pomenind expres mai multe persoane din părțile noastre năsăudene — între cari și pe scriitorul acestor șire —, ne aduce învinuirea gravă, de-a fi lucrat pentru nimicirea liceului nostru grăniceresc.

Articolul nu putea să rămână fără răspuns și de aceea fic-mi permis a răspunde, și în numele altora, cari au fost vizați, următoarele:

Trebuie să spun înainte de toate, că grănicerii dela Năsăud au două soiuri de averi și anume: 1. *Fondurile centrale* (scolastic și de stipendii) administrate în Năsăud prin „Comisiunea administratoare de fondurile centrale (școlastic și de stipendii) din districtul Năsăudului“, Comisiune aleasă de cătră adunarea generală sau Comitet și prin „Comitetul fondurilor“, constător din 44 trimiși ai comunităților grănicere, plus regalității. 2. *Pădurile de pe munții grănicerești a celor 44 comunități foaste grănicere*, administrate cumulativ în Bistrița prin Regiunea silvică din Bistrița cu conlucrarea așa numitei „Comisia de opt“, ca reprezentanta celor 44 comunități proprietare,

*) Deși, în mare, nu găsim suficiente momentele de scuză invocate de autor, publicăm aceste șire — suprimând câteva părți prea jiguitoare, cum am făcut și la scrisul dlui Albinus —, fiindcă ținem să se respecte principiul: Audiatur et altera pars! N. R.

aleasă de esmișii acestora, plus 2 regaliști. Menirea acestor averi este regulată prin statute, legi și regulamente. Astfel fondul școlar are menirea să susțină școli, iar cel de stipendii să dea burse fiilor de grăniceri; în schimb: „venitul din produsele pădurilor administrate cumulativ, după subtragerea sarcinilor și cheltuielilor comune, se împarte între comune”... sub numele de „dividendă”. (Cfr. Dr. Victor Onișor, Legile grănițrești §. 2 p. 5, apoi T. IV. p. 25). Unii membrii ai acestor instituțiuni de prezent sunt comuni.

Premise acestea, să vedem acuzele ce se aduc de autor „Comisiunii de opt”.

A. Prima este, că „Comisia de opt”, cu majoritate de voturi, a decis *perirea liceului din Năsăud*. Să vedem deci cum stăm cu lucrul acesta.

Cât a ținut stăpânirea maghiară, din 1890—1919 din venitul pădurilor nu s'a dat absolute nimic spre scopuri culturale grănițrești.

Noua comisie de sub stăpânirea română este compusă din A. Haliță, fost vicar, Dr. Teofil Tanco, medic, Pamfil Grapini, Ioan Pop, Dologa, Dan, protopopi, Buzila și Mihălaș, preoți, ca aleși, precum și Dr. Login, avocat și M. Linul director, ca regaliști. Comunele strigă ca din gura șerpelui să li-se mărcască dividendele, și aceasta pe dreptul, pentru că lipsele sunt foarte mari și legea numai lor le măneste venitul curat, totuși, spre onoarea ei, Comisiunea de acum a dat mai multe milioane Lei spre scopuri culturale grănițrești și acestea aproape toate pentru Năsăud respective pentru liceu, pentru că fiind acesta proprietatea celor 44 comunități grănicere, partea ce i-am dat lui s'a considerat pe dreptul ca o dividendă pentru comune. Dela luarea imperiului român n'a fost nici barem o ședință, în care să nu se fi cerut ajutor pentru liceu și niciodată n'a fost cazul să nu i-se fi votat. Abia în doi ani numai liceul a primit dela păduri 7,971.664 L. 75 bani. Și în această sumă nu se cuprind cele 30 vagoane chereștea, date liceului în valoare de 1—2 milioane Lei. În total i-s'au dat deci aproape 10 milioane, deși poporul striga, că comisia de opt tot venitul pădurilor îl dă numai Năsăudului.

Dl corespondent greșeste apoi și când susține, că în ședința „de tristă pomenire” s'a dezbătut bugetul anului 1923. Bugetul s'a stabilit în altă ședință anterioară, în care Năsăudeni au venit cu două cereri: a) ajutor pentru liceu și li-s'a votat 300,000 Lei; b) să se solvească odată restul din cele 5 milioane votate în anuități pentru convict. Aici, după ce conform preliminarului de buget nu era modru de satisfăcut, ca totuși să nu respingem cererea motivată, — pricinuind chiar pierderi Regiunei, pentru că la Anieș se ruinează o fabrică de chereștea și mult material de tren, — am șters din preliminarul anului edificarea căii ferate Anieș, pentru că din banii meniți acolo să putem plăti convictului acum o sumă, cu care să poată începe edificarea. I-am dat 2 1/2 milioane Lei. Liceul n'a mai cerut altceva!

Și atunci, iată care a fost situația. O comisiune, trimisă de noi la Minister, pentru ca să obțină aprobarea bugetului așa precum noi l-am fost compus, s'a întors cu aceea, că bugetul a fost aprobat numai cu o însemnată modificare (după experți în folosul Regiunei), că adecă fabrica de chereștea ce noi contempasem a edifica anul acesta în Bistricioara, să nu fie edificată de Regiunea silvică, ci de anteprenorii (esarândatorii) pădurei, ce vom vinde acolo. Prin această operațiune suma preliminară pentru fabrică trebuia împărțită din nou și încă după dispunerea Ministrului „numai spre scopuri școlare”

Acesta a fost obiectul ședinței din 29 Iunie c. Înainte de ședință, în o constătuire privată eu susțineam, că din această sumă o parte însemnată să se dea liceului, pentru că acesta iarăș venise cu cerere nouă. În ședință au fost mai multe propuneri: a) să se dea întreagă suma ca dividendă comunelor; b) pentru edificarea casei vicariale din Năsăud să se dea 1 1/2 milion; c) cinci milioane să se mearsească pentru a se clădi în Năsăud un local pentru o preparandie de fete, ca continuare a liceului de fete existent; iar restul de 682.800 Lei (deci nu 6 sute mii, cum zice coresp.) să se dea pentru ajutorarea școalelor primare confesionale din cele 44 comunități grănițrești și d) să se dea liceului din Năsăud atât cât să poată trăi până la deciderea definitivă a sortii tuturor liceelor prin legiferare. Propunerile de sub a) și b), menită fiind suma numai spre scopuri școlare, au căzut dela sine, rămânând numai cele de sub c) și d). Discuțiile asupra lor au ținut o zi întreagă și hotărârea a fost, că propunerea de sub c) s'a despărțit în două. Partea primă pentru preparandie a fost votată cu 9 voturi *contra* 1 (cel pentru dividendă). Partea a doua, cuprinzând în sine și propunerea de sub d), că adecă restul de 682.000 Lei să se dea liceului sau școalelor primare, a ieșit cu majoritate de voturi, adecă 5 *contra* 4 (cel cu dividendă n'a votat), ca să se dea școalelor primare confesionale grănițrești, în proporție inversă cu cheia pentru dividendă. Deci 5 membri au votat pentru ajutorarea școalelor și numai 4 pentru a liceului. Intre cei 5 eram și eu.

Iată acum și *motivele, cari m'au îndemnat, ca alături de ceilalți 4, să fiu pentru această părere.*

1. Școlile primare confesionale din cele 44 comune grănițrești în urma războiului și a revoluției sunt azi în cea mai deplorabilă stare. La fiecare se cere reparări foarte mari. Aceasta o știe toată lumea. N'au aceste școli absolut nici un mijloc de ajutorare. De când există ele și până azi n'au primit de nicăiri nici un ajutor, cu atât mai vârtos *din păduri nu!* Fondul școlar confesional ce a existat în Năsăud până la începutul 1923, în urma plătirii averei lui în hârtii de stat, e sleit perfect; comunele politice nu prea voiesc, dar în multe locuri nici nu pot, să ajute școlile confesionale. De altă parte Statul amenință cu statificare. Aceste școli sunt dară în gura morții! Nici un modru de mântuire nu se mai află. Acuma însă ni-se dădea posibilitatea a-le mântui¹⁾ și de aceea am votat, ca restul de 682.000 Lei să se dea acestor școli, hotărând chiar că la compunerea bugetului venitor această sumă să se completeze la un milion! În urma urmelor, ce sens ar avea liceul fără școli primare confesionale?! În o comună de frunte a grăniței în 1922/23 în școala primară a funcționat ca învățător un *Evreu*, dacă școala a fost de stat. Ba se spune, că chiar și liceul din Năsăud a avut aceiaș soarte.

2. Liceului din Năsăud i-am dat și îi vom mai da milioane; trebuie să-i dăm, căci este al nostru! Deocamdată existența lui nu e primejduită, deoarece se poate împrumuta și din fondul de stipendii, precum o mărturisește și corespondentul „destrămării”. Aceasta cu atât mai vârtos, pentru că „pașa liberal dela Bistrița” în ultima delegație la Minister a avut norocul să obțină scoaterea de sub imediată expropriere și vinderea în licitație alor zece parchete din pădurea „Dosul Stănișoarei”, ceea ce aduce fondului un venit de minimum 12 milioane Lei. Dar se vede, că dl corespondent a avut interes să arate numai situația trecută a fondului, nu și cea actuală, fiindcă altfel nu putea spune, că membrii comisiei de

8 au fost „terrorizați de pașa și satrapul dela Bistrița”, că sunt adecă copii necopii, buni de pus sub tutelă. Și afară de aceea, dacă liceul din Năsăud are lipsă, de ce nu s'a cerut la buget ajutor mai mare? Dacă s'ar fi aprobat bugetul Regiunei en bloc, de unde cerea liceul ajutor? Pierea, se destrăma, cu siguranță. — Ori nu?

3. Tot venitul din păduri după o lege e a comunelor, ca dividendă. Votând pentru înființarea școlii normale din Năsăud și pentru ajutorarea școlilor primare confesionale n'am făcut altceva decât am dat dividendă comunelor, nu la mâna primăriilor, cari în multe locuri poate lăsa de dorit, ci în mâna senatelor școlare, cari cu preoții în frunte vor și folosi banul! Am mântuit din moarte sigură cea mai scumpă comoară a poporului, școlile primare confesionale, cari — de nu se purcedea astfel — erau cu siguranță jertfite¹⁾.

B. A doua crimă este, că am votat cinci milioane Lei pentru înființarea unei școli normale de stat în Năsăud.

Noi preoții fiecare știm face deosebire între școala confesională și cea de stat, dar între mai multe rele trebuie să alegem pe cel mai mic. Bani, cele 5 milioane, erau să fie meniți de d. Ministru în chip despotice spre alte scopuri ale Statului! Și atunci, te întreb dl Corespondent, nu era mai conștut să-i întoarcem spre folosul nostru? Era foarte bine, dacă s'ar fi putut înființa în Năsăud o preparandie confesională, era splendid, dar de unde mijloace? Apoi, dl Corespondent, nu-ți aduci aminte cu ce entuziasm, cu ce bucurie și cu câtă trâmbitare ați salutat anul trecut, Dvoastră Năsăudeni și jurul, înființarea liceului de stat pentru fete? Atunci erau merite, merite foarte mari, merite de *propagandă liberală splendidă*, iar azi școala normală e crimă! Putea să se facă obștei un serviciu mai mare ca cu înființarea preparandiei din Năsăud, azi, când e lipsă așa mare de învățători, când chiar și economii își dau fetele la preparandie prin cele mai îndepărtate locuri, fără să poată fi toate plasate. Ori, înființarea preparandiei în Năsăud nu este și ea o „dividendă” frumoasă dată comunităților grănițrești? — deși trebuie să ne doară mult, că va susținea-o statul, și nu confesiunea.

C. A treia și cea mai mare crimă este, că membrii comisiei de opt, am fi votat, nici mai mult nici mai puțin decât 800.000 Lei, pentru școala de silvicultură din Herestrău. Or, toată lumea știe, că comisia de opt nu opt sute mii, dar nici un singur ban rău n'a votat pentru școala de silvicultură din București (în Herestrău nici nu există). Iată ce este cu aceasta chestiune! Încă în anul trecut Ministrul a ciopârțit bugetul încheiat de noi până i-a rezultat un surplus de 200.000 Lei. Pe aceștia i-a menit apoi ca ajutor pentru școala de silvicultură din București. Ajungând acest lucru la cunoștința Comisiei de opt și știindu-se, că nici o instituție similară din patrie nu e tratată la fel, a remonștrat și a trimis o delegație la București, dar aceasta s'a întors fără rezultat. Ministrul nu cedează. Anul acesta din costul fabricii dela Bistricioara, Ministrul a voit să rețină cu mult mai mult, a reținut însă numai 600 mii (nu opt!) tot spre acel scop. Acum comisia de opt e decisă să aducă lucrul înaintea mandatarilor, ca ei să ia măsurile, ce vor afla cu cale.

Aceste lămuriri și rectificări ni-s'au părut absolut necesare, pentru ca cititorii acestui organ, să nu rămână, sub impresia celor scrise de d. Albinus, cu părerea, că Comisia de opt „ar fi fost terorizată de pașa și satrapul dela

¹⁾ Și de statificare?

¹⁾ Este însă sigur, că așa vor putea păstra caracterul confesional? N. R.

Bistrița", și că ceice am votat în ședința din 29 Iunie a acestei Comisii așa cum am votat, nu ne-am fi avut motivele noastre bine gândite, cari pot să fie greșite, dar cari — după părerea mea — nu dau nimănui dreptul să ne socotească nevrednici de aprecierea cu cari am fost onorați, pentru activitate de alt ordin de șir, din partea autorității noastre bisericesti.

Dar mai este un lucru. Dl Albinus spune, că *liceul din Năsăud ar fi confesional greco-catolic*, și că Comisia ar vrea să-l statifice. Or, lucrul stă puțin altfel!

Liceul dela Năsăud la început a fost confesional gr.-cat. până la era lui Bánffy, care a șters acest caracter, numindu-l fondational. La revocarea statutului lui Bánffy, în 7 Dec. 1919 i-s'ar fi putut reda caracterul original, dar lumea a zis, că nu se va pune iarăș sub reverendă și i-au dat numele: „Liceu grănițaresc George Coșbuc“. — Glasurile contrare au răsunat în vânt. În anul 1920 apoi sub presiunea amenințărilor fostului secretar general Dr. Prieșă cerut statificarea pe lângă 9 condiții puse de Comitet, concretându-se cu pertractările senatorul Păcurar. În 1922 comitetul fondurilor îngrijat de nerezolvirea cauzei a dat o adresă dlui Păcurar, ca contrar disciplinei partidului național să între și mai departe în dietă, să pertractează cu guvernul pentru aprobarea condițiilor de statificare. Toată lumea prezentă a scris acea adresă, singur eu am denegat subscrierea, atrăgându-mi invecitivele celor prezenți! Pertractările nici azi nu sunt terminate, dar liceul e considerat de stat. Gurile rele spun, că în un an ar fi fost dăruit chiar și cu un profesor Evreu! Dar lupta, pentruca liceul să revie la caracterul de „greco-catolic“, se duce cu mare zor de cătră preoți și sperăm, că la timpul său va fi încununată de succes. Foarte însă se fac cu socoteală și calcul, ca cu atât mai siguri să fim de rezultat.

După toate acestea, fie-mi permis să mai spun un singur cuvânt: Am convingerea, că orice „Comisiune de opt“ va funcționa vreodată în viitor, nu va putea face mai mult — ori poate nici atâta — pentru cauzele obștești ale părților noastre, decât a făcut Comisia actuală.

Și atunci, oricum ar fi hotărît Comitetul fondurilor din 19 Iulie c., ea totuși n'a meritat insultele ce i-s'au adus din partea dlui I. C. Albinus. „Preoții fără brâne roșii“ și chiar mireni, i-au răsplătit de altfel în această ședință a Comitetului, după merit și dacă știu cine este, poate nu scăpa cu atâta.

Revistă bisericească.

Dupăcum anunțasem și înainte, în zilele de 16—20 Iulie s'au ținut la Lugoj *exerciții spirituale pentru preoțime*. Le-a condus, după toate prescrierile exercițiilor din Apus, pâr. căzuit Iosif Lipski din Cernăuți, participând 43 membri ai clerului, în frunte cu episcopul. În continuare s'a ținut și Consistor plenar, care a adus însemnate hotăriri pentru binele eparhiei.

Ședința plenară a Comisiunii catehetice metropolitane, ținută Lunia trecută sub prezidiul pâr. canonic Dr. Alexandru Rusu, cu participarea aproape a tuturor membrilor comisiunii, a adus importante hotăriri referitoare la mișcarea catehetică a bisericii noastre. Abia aceste chestiune din acest domeniu, care să nu fi fost pusă în discuție și nici una din cele actuale nu a rămas fără o soluție potrivită.

Cu deosebire a făcut bună impresie faptul, că pentru noul an școlar s'au asigurat manuale de lipsă pentru toate treptele învățământului, precum și stocul necesar de cărți de rugăciuni

pentru elevi. Până la 1 Oct. cel mai târziu nime nu va mai putea deci să se plângă, că n'are mijloacele de lipsă pentru instrucția religioasă.

„Albina“ din București se plânge cu multă dreptate de *hotărîrea provocatoare a ministerului cultelor*, care pentru mai puțin decât 150 suflete ortodoxe, trecute și acelea în mod ilegal, a înființat într'un cătun al Feiurdului numai decât parohie ortodoxă, în vreme ce bisericii noastre i-se pun toate greutățile în calea dezvoltării sale firești, reclamate de mari interese ale neamului. Nu e mirare deci, dacă „Albina“ își poate permite observarea, că „la ministerul cultelor domnește un duh și necreștin, și neromănesc“.

În 20 Iulie c. s'a ținut la Lugoj, sub prezidiul pâr. canonic Dr. Nic. Brînzău, *prima adunare generală a Reuniunii de misiuni* din eparhia Lugojului. Deși există abia de 8 luni, această reuniune a dezvoltat o activitate foarte frumoasă, adunând și un capital însemnat. — Îi dorim și pentru viitor cele mai bune rezultate.

În legătură cu *misiunile populare* ținute de curând la Bicalat ni-se trimite o corespondență mai lungă, din care mai reținem următoarele: „La aceste misiuni au venit cu procesiune, în număr foarte frumos, toate satele din apropiere. Biserica nefiind încăpătoare, s'a servit în liber. S'au mărturisit și cuminecat aproape la două mii de oameni, depărtându-se mângăiați și întăriți în credința mântuitoare“.

În ședința din 8 Iulie c. a *congresului preoțimei basarabene din Chișinău* — aprobat de toți 3 episcopii acestei provincii, s'au adus următoarele hotăriri:

1. Noile episcopii ale Hotinului și ale Cetății-Albe-Ismail să nu depindă direct de sf. Sinod dela București sau de mitropolia Moldovei, ci să fie în legătură canonică cu arhiepiscopia din Chișinău, deci ca episcopii sufragane ale acestui scaun.

2. Actuala arhiepiscopie a Chișinăului să fie ridicată la rangul de mitropolie pentru întreaga Basarabie, urmând să poarte denumirea de „Mitropolia Basarabiei — a Moldovei dintre Prut și Nistru“.

3. Seminarul teologic din Chișinău să fie organizat ca Academie teologică, iar actualele școli spirituale dela Chișinău, Edineți și Ismail să fie transformate în seminarii teologice complete, de unde fiecare eparhie să-și aleagă pe candidații pregătiți pentru preoție.

Congresiștii mai cer, ca nimeni să nu se amestece cu puteri ilegale în organizarea bisericească a Basarabiei și încheie cu o chemare adresată tuturor preoților români din întinsul țării să le dea frățescul lor concurs pentru întărirea și înălțarea bisericii naționale.

Pe urma acestor hotărâri unanime, se crede, că și guvernul va trebui să onoreze punctul de vedere al bisericii din Basarabia, punându-se astfel capăt conflictului destul de acut ce-a existat până acum.

Gazetele anunță, că Vaticanul a început noi tratative cu guvernul englez, pentru a ajunge la o soluție satisfăcătoare în chestiunea mandatului și a stăpânirii *locurilor sfinte din Palestina*. Se crede, că Consiliul Ligei Națiunilor se va ocupa în cea mai apropiată ședință cu această chestiune.

Cereți pretutindenea „UNIREA“.

Știri mărunte.

Premiații Asociațiunii noastre. În ședința plenară a secțiilor științifice literare ale „Astrei“ ținută în 13 Iulie c., premiul de 2000 Lei pus de d. Scotus Viator pentru cea mai bună lucrare despre „Revoluția din anul 1918 și Unirea Ardealului cu vechiul regat român“, s'a conferit dlui *Ion Clopoșel*, publicist în Cluj, iar un alt premiu de 10,000 Lei, pus de comitetul „Astrei“ pentru „Istoria anilor 1848—9“ s'a acordat dlui *Teodor V. Păcățianu*, pentru lucrarea sa în 2 volume: „Anii 1848—9 la Români din Ardeal“.

Școli noue. Începând cu 1 Sept. 1923 se vor deschide pe teritoriul inspectoratului școlar din Oradea-mare, următoarele școli noue: 1. În *Satu-mare* o școală profesională de fete, deocamdată cu 3 clase. 2. În *Carăii-mari* un liceu de băeți, în acest an cu 5 clase. 3. În *Șomcuta-mare* un liceu de băeți cu 2 clase. — Tot pentru acest timp se anunță, că școala superioară de comerț societară pentru băeți și fete din Oradea-mare, precum și cl. I. a școlii sup. de comerț a statului din Satu-mare vor fi exclusiv românești.

Locale. Măine, Dumineca sfinților Părinți, va predica în catedrală pâr. *Alexiu Sestras*, arhivar mitropolitan, iar la 2 August, sf. Profet Ilie, pâr. *Ioan Pop-Zăicani*, profesor al liceului de fete.

— *Clubul nostru sportiv*, începându-și activitatea sportivă dela 7 Martie 1923, după un trenaj de câteva săptămâni a luat parte cu echipa sa de fotbal la mai multe matchuri amicale. Astfel la Mediaș cu echipa Școlii de Aviație, la Blaj cu echipa clubului Solvay din Ocnele-Mureșului, la Diciosân-mărtin cu echipa de fotbal a clubului sportiv Dacia. La toate trei întrecerile, clubul sportiv din Blaj a raportat un succes strălucit, ba considerând că este vorbă de un club nou, putem zice un succes unic în felul său. Iată rezultatul dela aceste matchuri: Clubul sportiv Blaj — Școala de Aviație Mediaș: 2—0; C. S. B. — Clubul Solvay Ocnele-Mureșului: 2—1; C. S. B. — Dacia (Diciosân-mărtin) 2—0. Acest succes remarcabil ne îndreptățește să credem, că în viitor Clubul nostru sportiv va juca un rol important în viața sportivă. La 28 August se proiectează un concurs athletic la Blaj, odată cu sfințirea steagului Clubului.

— Pentru a participa la conferința episcopopească, săptămâna trecută au fost *oaspeții Blajului nostru* următoarele înalte fețe bisericești: Preasfințitul Dr. Valeriu Frențiu episcopul Orăzii, Dr. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei, Dr. Alexandru Nicolescu, episcopul Lugojului, Ioan Boroș, vicar general și episcop titular Lugoj, Dr. George Miculaș, canonic și vicar general substituit Oradea-mare, Dr. Octavian Domide, canonic Gherla, Dr. Nic. Brînzeu, canonic Lugoj și Dr. Gregoriu Pop, camarar papal și procurator al bisericii noastre la Roma.

De pe Câmpia Ardealului, ne vin în timpul din urmă tot mai des știri despre frumoase mișcări culturale. Astfel, ni-se anunță mai nou, că în legătură cu *adunarea generală a despărțământului Asociațiunii*, care se va ținea în Șarmaș, la 2 August c. se va aranja un conduct etnografic, o expoziție de țesături țărănești, precum și o șezătoare culturală, cu concursul centrului „Astrei“ din Sibiu și a ministerului artelor din București. — Toată lauda noilor conducători ai aceluia despărțământ, în frunte cu pâr. Gavril Hintea din Șermășel.

O nouă majorare a tarifului pe C. F. R. După știri precise sosite din București, se afirmă, că dela 1 August c. tariful pe căile ferate va fi majorat cu 50 la sută, atât pentru

persoane cât și pentru mărfuri. — Majorarea se pune în legătură cu soluția adoptată de d. Vințilă Brătianu privitor la refacerea căilor noastre ferate.

Despărțământul Ludoș al „Astrei“ va ținea adunarea generală din acest an în Ludoșul de Murăș la 5 August c. —, invitând la aceasta pe toți membrii despărțământului și pe toți sprijinitorii culturii române.

Telefonul „Unirii“

P. Cluj. Chestiunea nu e chiar așa de limpede. Dimpotrivă, avem dovezi sigure, că pe urma unui recurs Curtea de Casație s'a pronunțat de curând în favorul dreptului bisericilor de-a face arunciri asupra credințioșilor proprii. Cazul s'a petrecut cu biserica evanghelică a Sașilor din Sibiu și ne place să credem, că dacă această biserică poate s'o facă, vor putea-o face și alte biserici. Se poate deci lucra întru toate dupăcum s'a purces și până acuma.

M. Sibiu. N'avem nici un motiv să dăm o atențiune prea mare apostaziei dela Izvin, și — cum am mai spus-o — ortodoxismul nostru jubilent se va convinge foarte curând, că trebuia să fie mult mai discret cu actele și documentele acestei faimoase »conversiuni«. Dacă nu pentru alta, măcar pentru faptul, că Lugojenii noștri sunt în stăpânirea unui foarte grăitor document, din care se vede, că marele ortodox de azi, al Izvinului declarase, abia cu 2 săptămâni înainte de-a fi văslit în acest port al mântuirii sale, că »așa e de sătul de România mare, încât dacă nu ar fi așa de bătrân, ar trece în Ungaria, unde având prieteni, s'ar putea feriți în eparhia de Hajdudorogh«. Și vedeți acest document nu-i, iac-așa, o vorbă spusă în trecut, ca să i-se poată aplica cunoscutul proverb izvinesc, că »cele foarte să fie nefoaste«.

M. Vestem. Și fără lămuririle DV. — eram siguri, ca țărani uniți din jurul Sibiului, cu cari se laudă organele pravoslaviei de acolo din prilejul serbărilor șaguniane au fost duși »cu puterea« din partea organelor administrative, lucru pe care »luminătorii« satelor noastre îl știu desigur foarte bine. Ce să le faci însă, dacă cu tot prețul le trebuie »dovezi«, pentru a putea spune, că »poporul nostru — ortodox și unit — se simte una, căci doar una ni-e sufletul, credința, legea și slujba bisericăscă«. Este totuși ceva în ce, după părerea noastră, nu suntem una: cinstea și bunăcredința, care le cam lipsește »preaiubiților« frați de pe acolo.

B. Poiană. Altfel nu se putea, și credem că DV. veți fi cei dintâi cari ne veți fi mulțumitori pentru schimbările făcute și atunci poate ne veți ierta, dacă pe d. A. C. Albinus îl vom considera și pe viitor de »un distins colaborator« al acestui organ. Cu atât mai vărtos, că la șirele DV. probabil va mai avea și dânsul de spus un cuvânt.

Dr. B. Gherla. Regretăm foarte mult, dar raportul DV. a sosit mult prea târziu, decât să mai fi putut utiliza ceva dintr'ânsul.

Dr. T. Sovata. Sperăm, că lucrul merge bine.

Direcțiunea școlii normale de învățatori gr.-cat. Blaj.

AVIZ.

Primirea în »Școala normală de învățatori gr.-cat. din Blaj« se va face din 1—5 Septembrie. Tinerii, cari doresc a fi înscriși pe clasa V și VI (cursul I și II) se vor supune unui *examen de primire* (concurs). În o clasă se vor primi numai 40 elevi, *cei mai buni*.

Cererea va fi însoțită de următoarele acte.

1. Certificat de botez, dela preot.
2. Certificat de naștere, dela ofițerul stării civile.
3. Certificat de absolvire a cl. IV de liceu, sau medie (civile).
4. Certificat dela primărie despre starea părinților și numărul copiilor minori.
5. Declarația părinților sau tutorilor, că se obligă a plăti taxele de întreținere în internat.

Elevii vor locui în internat, unde vor plăti pe anul întreg suma de 5000 Lei: 2000 Lei la înscriere; 2000 Lei după vacanța Crăciunului; iar 1000 Lei după vacanța Paștilor.

Bursa sau ajutorul primit dela stat se va socoti în ratele ultime.

După noul ordin ministerial *examene particulare* se pot face numai la școlile normale de stat.

(66) 1—1.

Direcțiunea.

Publicațiune de licitație!

În baza ordinelor Nr. 200/923, 530/923 și 531/923 al Dir. Gen. Sanitară București, se publică licitație pentru asigurarea lucrărilor de reparațiuni la spitalele

din Câmpina cu suma de 521.9400 Lei
» Blaj » » » 81.41200 »
și la oficiul alienațiilor Sibiu 100.13620 »

Licitatiunea se va ținea în localitatea Direcț. San. Reg. IV Brașov (casa Prefecturii jud.) în ziua de 10 August 1923 orele 11, observând prescrierile contabilității publice art 72—85.

Depunerea provizorie de 4% a sumei din oferta se va adevăra prin recipisa anexată a ofertei.

Ofertele se vor înainta la Direcțiunea sus amintită până la termenul prescriș, în plic sigilat, și se vor întrebuița numai imprimate originale.

Oferte se pot înainta atât pe fiecare institut separat, cât și pentru toate trei.

Elaborate tehnice se pot vedea la serviciul tehnic al Direcțiunei amintite, precum și la instituțiunile sanitare respective, unde se pot primi gratuit și imprimatele de oferte.

Brașov, la 13/VII 1923.

Serviciul tehnic
al Direcțiunei Sanitară Reg. IV.

(67) 1—1.

Brașov.

Școala medie rom. cat. din Petroșeni.

Concurs la post de profesor.

La școala medie romano-catolică din Petroșeni s'a sistemizat un post de profesor pentru *limba română și franceză*.

Pot concura la acest post profesori și candidați de profesori (bărbați) romano- și greco-catolici pregătiți din aceste materii pentru școli secundare, candidații fiind datori a-și câștiga capacitatea în cursul unui an.

Salarul anual al profesorului titular diplomant este de 24,000 Lei, iar a candidatului de profesor substituit Lei 20,000, având afară de aceea locuință de 1 cameră, încălzit, luminat și alimente cu preț de favoare.

Cererile, adresate dlui episcop al Ardealului conte Gustav Maj'ath și provăzute cu documentele necesare, sunt a se trimite, până în 1 August 1923, la oficiul parohial rom. catolic din Petroșeni.

(64) 2—2

Direcțiunea.

Transpirația Mâinilor Mirosul Picioarelor, etc.

dispare întrebuițând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacii și Drogerii sau contra mandat postal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia
o o o VOREL, Piatra-N. o o o

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănu.

Abonamente se pot face oricând!

TUSA

bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept, ofița în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vindecă cu succes unul din preparatele următoare: CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități. Le găsiți la drog. și farm.

Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamtz.

ATELIER DE PICTURĂ BISERICĂSCĂ

VIDOR & MĂGOJAN

DEJ, Strada N. Iorga 24.

Se primesc spre executare: **picturi de biserică, iconostase**

: : **prapori.** : :

Se pot comanda răstigniri artistice, cari se trimit și prin postă.

(42) 9—26.

Fabricăm Cazane de fier rachi

căldări de spălat, văpsit
□ și de tăbăcărie □

În condițiunile cele mai favorabile:

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se primește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale.

Stropitoare de vîi și părți constructoare de metoda

„Austrie și Wermoral“.

(16) 41—52

Cum ne curățim sângele și ne întărim trupul

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru porto. Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N.

Durerea de cap Migrena, Nevralgi

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogerii și farmacii. Se trimite contra mandat de lei 40 franco 10 pachete Kalma. Adresați: FARMACIA VOREL, Piatra-N.

Cum ne vindecăm de Reumatism și Gută

Broșură interesantă și instructivă. Se trimite mărci postale de gratuit contra 1 leu, pentru porto. Adresați:

Farmacia VOREL, Piatra-N.